

NIELS EBBESEN Film

præsenterer

ALLE- SJÆLESDAG

KORT FORTALT!

I 1994 fik instruktør Niels Willum kontakt til Pramdragerne i Randers, men forinden havde Niels arbejdet 2 år på idéen om en film om en af Danmarks ridderhelte. Da alle de økonomiske sider var på plads, kunne vi så gå igang med at gøre det, vi allerhelst ville, nemlig at lave film.

Så startede hele menageriet - prøvefilmning af 100 spillere, udvælgelse til roller, planlægning af optagelsetider og steder, samling af de tekniske folk, syning af kostumer, fremstilling af rekvisitter og ikke mindst madlavning, for uden mad og drikke duer heltene ikke.

Så gik det slag i slag, vi drog ikke hærgende, men optagende rundt i Midtjylland. Når vi var flest til optagelserne, skulle 249 mennesker bespises og sættes ind i, hvad der nu skulle ske. Optagelserne af scenerne forgik ikke i logisk rækkefølge, så der herskede nogen forvirring, da vi begyndte med Ebbesens død. Vi lagde hårdt ud med optagelser i Spøttrup, hvor Spøttrup Borgmuseum dannede de flotte rammer om Skanderborgs belejring. Det var en hård prøvelse for spillere og teknikere med optagelser fra solnedgang kl.19 til solopgang kl. 7, hvor vi lige nåede at lade Niels Ebbesen drage sit sidst åndedrag.

Naturens luner i efteråret og stilheden i Fussingø skove opfyldte ethvert ønske til en kærlighedscene. Den mørke, stormende og regnfulde aften på markerne ved Glesborg var den dramatiske baggrund for grev Gerhards møde med sin hær. Vi krøb i ly for snestormen i jernalderhuset i Moesgård og lyttede til den gamle munks

fortællinger. Vi levede som greven på sin borg i Helligsåndshuset i Randers.

Vi er blevet mødt med undren over, hvad der får så mange mennesker til at udsætte sig for selv for disse strabadser. Til det kunne vi svare, vi består af et specielt tålmodigt og udholdende folkefærd. Besværet har været næsten overvældende, men det har sammenholdet og gejsten også.

Vi vil gerne sige TAK til alle, der med store og små bidrag har gjort det muligt for første gang at filmatisere et stykke Danmarkshistorie med amatører som den bærende kraft.

Vi ønsker god fornøjelse.

Niels Willum Andreasen
& Lisbeth Nielsen

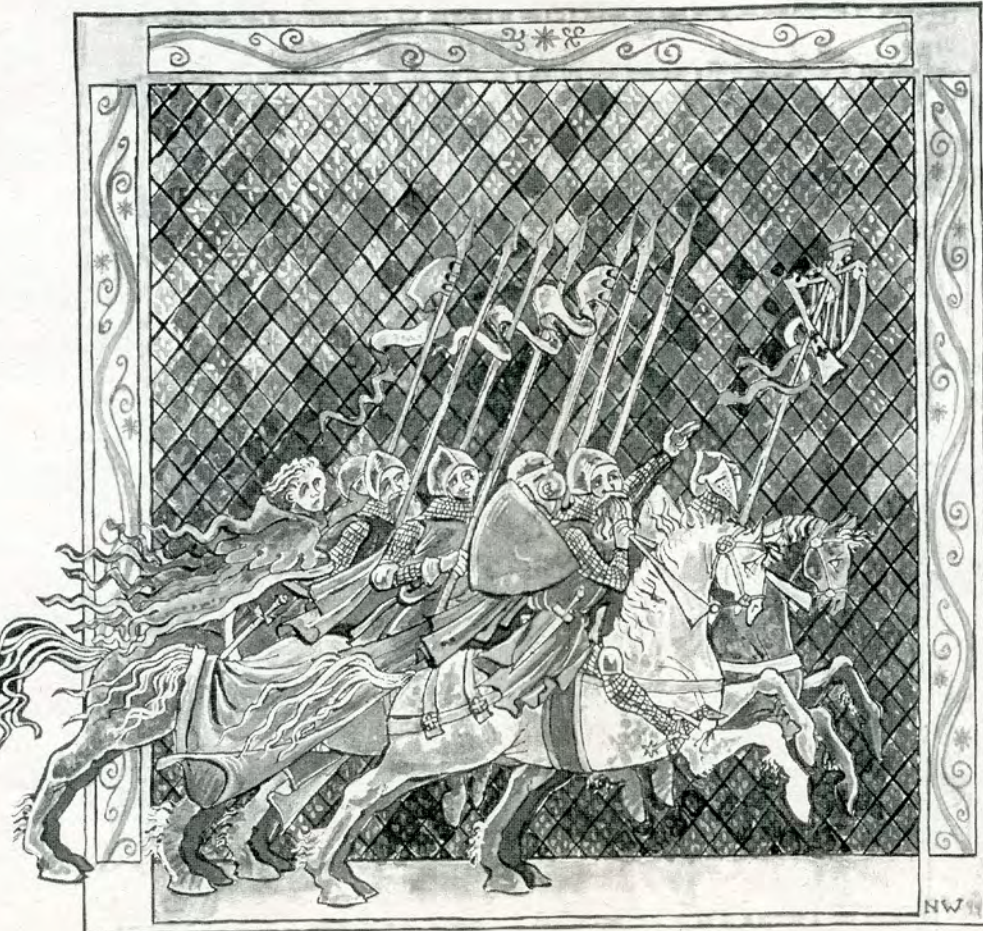
MEDVIRKENDE

Akeel Schmidt, Alex Thøll, Alice Nielsen, Allan Jensen, Anders Buus Thomsen, Ané Nielsen, Anette Holm, Anita Svane, Anja Aabenhus, Anker Christoffersen, Anker Christoffersen, Anra Knudsen, Anne Duus, Anne Lykke Nielsen, Anni Jeppesen, Anni Maxen, Asger Thors, Benjamin Bonup, Bent Boisen, Bent Larsen, Bjørke Jensen, Bjørne Clement, Bjørn Olsen, Bjørn Østergård, Bo Hansen, Bo Hansen, Bo Larris, Brian Jensen, Britta Fisker, Bruno Olesen, Camilla Damgaard, Carit Raasmussen, Carl Åge Christensen, Carsten Meinhardt, Carsten Overby, Chalotta Miranda, Christian M. Christian Timm, Claus Thomsen, Christian Maureire, Dan Høj, Dan Ib Carlsen, Daniel Lauersen, David Hundebøll, Dieter Betz, Dorte Kampp Kruse, Dorte Bach Petersen, Else Marie Jensen, Else-Marie Wangsgaard, Erik Christensen, Erik Houmann Sørensen, Erik Wold, Eva Tyrring, Felix Vestergaard, Finn Gregersen, Finn Nordfeld, Frank Blauenfeld, Franke Thanning, Gertil Petersen, Gertril Petersen, Gitte Dam, Gitte Henriksen, Gitte Husted, Grethe Frils,

Gülümser Özak, Hamme Børresen, Hamme Christensen, Heidi Fogh, Helene Olesen, Helge Fredsted, Helle Vendel, Henrik Bay, Henrik Karl, Holger Ehrenreich, Ianke Firing, Ib Asmussen, Ibi Støvring, Jacob Børsting, Jan Blik Petersen, Jan Henrik Werling, Jan Larsen, Jan Skjoldborg, Jan Skjoldborg, Janni Strand, Jannie Strand, Jens Kruse, Jens Peter Kristensen, Jens Raasmussen, Jes Brinch, Jesper K. Nielsen, Jesper Nielsen, Jesper Thomsen, Jess Boye, Jette Frisch, Jette Tolstrup Boye, Jimmy Sheldan, John Brandt, John Sørensen, John Sørensen, Johnny Jensen, Johnny Nielsen, Junifer Lesak, Jytte Pedersen, Jørgen Olesen, Jørn Pedersen, Kaj Selck Jensen, Karen Carlsen, Karen Fenger, Karen Fjord Nielsen, Karin Skov, Karina Nuss Pedersen, Karl Mikkelson, Katrine Bendix-Struve, Keenan Nacero, Keld Larsen, Kevin Durcan, Kim Engelbrecht, Kirsten Nielsen, Knud Ove Pedersen, Kurt Gow, Kurt Hansen, Kurt Lillendal Hansen, Kåre Rysgaard Møller, Lars Greve, Lars Karmark, Lars Reinholdt, Lars Rubach, Lene Vangsgård, Lillian

Nielsen, Line Sørensen, Liebeth Nielsen, Lone Grangaard, Louise Juncher, Lærke Stupsgård, Mads Dinesen, Mads Sørensen, Majken Pedersen, Malene Skjoldborg, Malene Skjoldborg, Maria Axelsen, Mariane Husum, Marianne Nielsen, Martin Iversen, Mathias Holm, Melinda Johnson, Merete Vinther Overgård, Merete Østrup, Mette Bay, Mette Harder, Mette Harder, Mette Holst, Mette Jensen, Mette Mortensen, Mia Breinilid Nielsen, Micha Fugled, Michael Falkner, Michaela Henning, Michele R. Vendelbjerg, Mie Yeng, Mikael Ib Hansen, Mikkel Bay Mortensen, Mikkel Dolberg Hansen, Miquel Iskind, Mogens Mark, Morten Kretzschmar, Morten Kjær Sørensen, Morten Madsen, Morten Pedersen, Niels Nørregaard, Niels Peter Christensen, Niels Skovman, Niels Willum Andersen, Nils Jørgen Raasmussen, Nina Karlsbøll, Ole Bech, Ole Wåhlin, Ove Laustsen, Per Beinow, Per Beinow, Per Storm, Per Thomsen, Per Thorsen, Pernille Sørensen, Peter Huus Pedersen, Peter Flisinger, Poul Frederiksen, Poul Kristensen, Poul Nielsen, Rainer Petersen, Rainer

Petersen, Rikke Flørens, Rogier Regentbogen, Rune Skafte, Sara Frederiksen, Simon Branner, Simon Heide, Simon Hjorth, Simon Houmann Østergaard, Sus Hjort Hansen, Susanne Jensen, Susanne Møller, Susanne Møller, Svak, Sven Foged, Svend Erik Lauersen, Sven-Henning Gunner-Svensen, Sysse Nielsen, Søren Heide, Søren Kyndesen, Søren Lillendal Hansen, Søren Mundbjerg, Tage Jensen, Tage Jensen, Tanja Vinding, Terkel Hattting-Kristiansen, Thies Köhn, Thomas Frank, Thomas Kildegård, Thomas Kraft, Thomas Strand, Thomas Strand, Thorstein Østergård, Timo Dinesen, Tind Rlis Vestergård, Tine Kane Sørensen, Tom Nordfeld, Torben Jensen, Torben Skov, Trine F. Nielsen, Trine Ravn, Ulla Krogh, Ulrik Edelmann, Ulv Ardlund, Ulv Ardlund, Vibeke Svejestrup, Åse Færev Melinhardt, Aase Klith

HISTORIEN FRA 1340

Danmark er faldet i de holstenske grevers hænder som pantelen p.g.a. kong Christoffer 2.s uheldige og uduelige regering. Den dygtigste og mest magtfulde af disse holstenske grever er Gerhard med tilnavnet Den kullede greve, "Den skaldede greve".

Grevens magt er nu ved at smuldre efter mange års styre af Danmark. To Valdemarer kan blive konger og forsøger at svække grevens magt ad diplomatisk vej. Den ene er junker Valdemar, Christoffer 2.s yngste søn og den senere kong Valdemar Atterdag. Den anden er hertug Valdemar af Sønderjylland, grev Gerhards nevø. Måske p.g.a. de to unge herrers modstand har greven tilbudt en slags deling af riget, men ganske på sine egne præmisser, for en ny konge er det sidste, grev Gerhard ønsker for sine jyske len. Det er nu aftalt og besejlet, at nevøen hertug Valdemar nærmest tvungent skal bytte sit sønderjydske hertugdømme med Nørrejylland. Med dette lensbytte vil grev Gerhard få let adgang til Holsten og dermed større samling på sine besiddelser.

Hertug Valdemar har måttet tage imod dette "tilbud" fra sin formynderiske onkel. Imidlertid er et oprør i sin vorden. Tidligere allerede blandt de jyske herremænd har vendt greven ryggen. Gerhard beslutter at knuse oprøret, mens tid er, for endegyldigt at vise, hvem der er herre.

Han og to sønner, Jernhenrik og Nicolaus Krummedige, drager med en hær på 11.000 mand hærgende op gennem Jylland. Under hærtogtet bliver greven syg, og med en eskorte på henvend 4.000 mand opslår han sit kvarter i Randers. Efter en tid bliver han rask stik imod manges forhåbning.

Niels Ebbesen menes at have tilhørt slægten Strangesen Bild, og hans borg skal have ligget lidt nordvest for Århus i nærheden af den nuværende herregård Ristrup. Ebbesen har været ridder eller væbner i den rytterhær, som landets konge i krisetider har kunnet udkommandere.

Niels Ebbesen har formodentlig tilhørt grev Gerhards parti som så mange andre herremænd, siden Christoffer 2. små ti år tidligere var blevet tvunget til at afstå sit rige. Utilfredsheden med grev Gerhard opstår, da han og de holstenske lensmænd ter sig som et nyt herrefolk. En del af herremændene vender nu ryggen til holstenergrevnen, og en central skikkelse blandt dem er Niels Ebbesen.

Ifølge folkevise ønsker greven Niels og de frafaldne hængt som løftebrydere, der render fra ed og ære. Ebbesen og nogle af de frafaldne ligger råd op om attentat, der skal fri dem fra greven, når lejlighed byder sig. Ebbesen samler en lille hær på 49 mand.

Måske var Niels Ebbesen en fremsynet mand, der anede, at en dansk konges komme kunne fremskyndes, hvis greven ikke længere var blandt de levende.

I Randers er grev Gerhard gået til sengs om aftenen 1. april 1340 lige efter sin aftenbøn, men vækkes brat. Døren slås ind af bevæbnede mænd. Grevnen gør anskrig, mens hans præst og vagt hugges ned. Grevnen søger at mildne og forhandle med den indtrængende Ebbesen, men denne er ubøjelig. Ifølge folkevise huggede de hans hoved af over sengestokken; en makaber handling i modstrid med tidens ridderlige idealer.

Niels Ebbesen og hans flok trækker sig fægtende ud af byen, der nu er lysvågen. Til trods for den overvældende holstenske styrke falder kun én af Ebbesens folk. Da de er kommet vel over Randers bro, bliver de løsnede broplanker kastet i åen. Det er den liden Svend Trøst, der på denne måde redder tilbagetoget. Efter grevens død opløses den holstenske hær, der nærmest flygter ned gennem Jylland.

Efter dette historiske attentat lever Niels Ebbesen dog kun et halvt år. Ved efterårstide under belejringen af Skanderborg, hvor holstenerne stadig har tilhold, knuses hans lille hær af et tysk hjælpekorps, som falder danskerne i ryggen og nærmest massakrerer dem. Blandt de faldne er Niels Ebbesen. Hans lig sættes på hjul og stejle til stor ydmygelse for hans familie. En snes år senere er det meste af Danmark vundet tilbage, købt eller erobret af den danske konge Valdemar Atterdag. Endnu en ny og streng herre.

Filmprojektet har modtaget tilskud og siger TAK til:
Kulturfonden
Århus Amt
Århus kommune 5% pulje
Randers kommune 5% pulje
Randers kommune, Kulturelt udvalg
Kulturelt Samvirke i Randers
Skanderborg kommune, Social og kulturudvalg

TAK TIL SPONSORERNE

Café Borg

Houmeden 10 • 8900 Randers • Tlf. 86 43 47 00

P.Dan-Weibel
Bang&Olufsen Center

INTER SPORT

Shops for Winners

BRØDREGADE 21 • TLF. 86 43 84 55

FOTO & MAKE-UP ATELIER
den utraditionelle

ADELGADE 6 • 8900 RANDERS • TLF. 86 43 33 60

SPAREKASSEN KRONJYLLAND

inspiration

Lodberg

BOUTIQUE
Katz

Rådhusstorvet 1
8900 Randers
Tlf. 86 42 27 75

**Kloster
Cafeen**

RÅDHUSTORVET 7
8900 RANDERS
TLF. 86 40 39 19

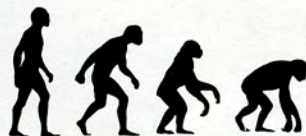
Klippoteket

PRAMDRAGERNE
Bakkevej 3
8900 Randers
Tlf: 86 43 88 18

Niels Ebbesens Bøfhus

STOREGADE 13 • RANDERS • TLF. 86 43 84 55

Amts Avisen

Vi siger TAK for sponsorer og for hjælpen til:

Adtranz A/S, Randers

AOF, Randers

Avery Dennison, Randers

Blæseorkestret Søndermarken, Randers

BR Legetøj, Randers

Brdr. Jacobsen, Smed- og maskinindustri I/S, Randers

Brusgård Produktionshøjskole, Randers

Carlsberg, Randers

Cykelbørsen, Randers

De graa busser, Randers

Den Danske Bank

Den Rigtige Optiker, Randers

Det Danske Video Værksted, Haderslev

Dronningborg Industries a/s, Randers

Europcar Østergaard, Århus

Express Kopi & Skilte, Randers

Falcks Redningskorps A/S, Randers

FOF, Randers

FOTO Expert

Frelsens Kaffe

Føtex, Randers

Haderslev Museum

Hatting Brød

Historisk Arkiv, Randers

Hornborg Udlejning

J. Ødums etf., Randers

Jens Møller, Søren Møllergadeskole, Randers

JP Bageren, Randers

Jutlandia, Århus

Jyske Ingeniørregiment, Randers

Keramikker Annelise Rasmussen

KFUM - Spejderne, Niels Ebbesen division, Randers

Kvickly, Randers

LØ, Randers

Moegård Nielsen A/S, Randers

Murefirma Ivan Sørensen, Randers

Niels Ebbesen Gruppe, Det Danske Spejderkorps, Randers

Ole Påske, Randers Turistbureau

Pramdragerne

Postens Musikkorps, Randers

Poul Thoft Simonsen, Århus

Pouls Campningudlejning

Preben Buckhave, Randers

Randers Kommune, Tekniske Forvaltning

Randers Pigegarde

Randers Rebslaaeri A/S, Randers

Randers-Ugens sekretariat

Ravns Tømmer- og Maskinsnedkeri, Randers

Record Vask, Randers

Silvan, Randers

Skanderborg Amatør teater Forening

Sparkassen Kronjylland, Randers

Superbrugsen, Udbyhøjvej, Randers

Teater Mariehønen, Randers

Teater Vestenvinden, Randers

Teknisk skole, Randers

THOR Bryggerierne A/S, Randers

TV Bacis

UNIBANK, Randers

Vorup Tømmerhandel, Randers

Ørsted Superkøb, Randers

Århus Filmværksted

Århus Universitet